

compliance with its laws, mastering environmentally significant knowledge and practical skills of eco-centered professional activity.

Conclusions: systemic technical and technological changes in the transport industry and the development of the pedagogical paradigm of continuous environmental education lead to a dynamic update of the content of the structural components of the environmental culture of future maritime and river transport specialists. It is specified that the ecological culture of future maritime and river transport specialists is a dynamic component of the general culture of the individual, which is manifested by the ability of the individual to ensure interaction with nature and, in the conditions of development of value-motivational, cognitive-cognitive and behavioral-activity components in the process of professional training, ensures the ability of future specialists to carry out rational professional activities responsibly, carefully and consciously, using, increasing and preserving natural resources.

Key words: *culture, environmental culture, professional training, environmental education, future specialists in maritime and river transport.*

УДК 378

Марія Ткаченко

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ORCID ID 0000-0002-7291-0113

DOI 10.24139/2312-5993/2023.01/364-375

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Актуалізація професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності розглядається у контексті методологічних підходів, які сприятимуть удосконаленню цього процесу. У дослідженні принципового значення набули методологічні підходи: компетентнісний, котрий зумовлює посилення мотивації науково-педагогічних кадрів кафедр хореографії, які забезпечують підготовку майбутніх фахівців-хореографів, до реалізації трьох ключових завдань (вдосконалення професійної й самоосвітньої компетентності; формування у майбутніх фахівців-хореографів компетентностей, визначених освітніми програмами спеціальності 024 Хореографія; розроблення критеріїв та показників оцінювання рівня професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності з урахуванням дидактичного, організаційно-методичного, наукового аспектів роботи, а також досягнень у набутті нових компетентностей, які дають їм змогу провадити сучасний освітній процес підготовки майбутніх фахівців-хореографів); системний, котрий забезпечує цілісний погляд на проблему професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності, відкриває можливості для проектування відповідної моделі з орієнтацією на освіту упродовж усього життя та побудови авторських методик викладання хореографічних дисциплін з метою удосконалення методичної системи підготовки майбутніх фахівців-хореографів; діяльнісний, який зорієнтовує процес професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін на вдосконалення усіх видів діяльності, розширення практичного виконавського й методичного досвіду, забезпечує оцінювання здатності педагогів сприяти професійному

становленню майбутніх фахівців-хореографів під час навчання у ЗВО; інтегративний, що забезпечує комплексну організацію підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на засадах інтеграції сучасної теорії хореографічної освіти, стратегій її розвитку, методики хореографічної роботи, інноваційних технологій викладання хореографічних дисциплін, інструментів розвитку виконавської майстерності педагогів в інноваційних сценічних практиках, а також комплексне вивчення проблем підготовки майбутніх фахівців-хореографів у ЗВО, організації дидактичного процесу, естетичного виховання і професійного розвитку майбутніх фахівців-хореографів, відстеження прогресу студентів у формуванні інтегральної компетентності згідно освітньої програми; індивідуальний, котрий забезпечує викладачам хореографічних дисциплін можливість побудови індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку, розширення сукупності знань, необхідних для врахування індивідуальних особливостей студентів у професійно-педагогічній діяльності, здатність їх діагностувати із використанням новітніх методик, урахувати і розвивати творчий потенціал майбутніх фахівців-хореографів, прогнозувати вплив авторських методів індивідуальної роботи зі студентами на успішність навчання; проектно-модульний, який зумовлює збагачення змісту програм підвищення кваліфікації викладачів хореографічних дисциплін хореографічно-освітніми проектами й навчальними модулями, що посилюють значущість інформального складника в процесі професійного розвитку науково-педагогічних кадрів ЗВО; міждисциплінарний, який уможливорює збагатити зміст програм підвищення кваліфікації шляхом залучення наукових теорій та концепцій із суміжних галузей пізнання як засобів вивчення проблем хореографічної педагогіки, детермінованих комплексним характером, що вимагає застосування гносеологічних можливостей інших гуманітарних наук.

Ключові слова: хореографічна освіта, викладачі хореографічних дисциплін, майбутні фахівці-хореографи, професійний розвиток, методологічні підходи, підвищення кваліфікації

Постановка проблеми. Сьогодні вимоги до підготовки майбутніх фахівців-хореографів зростають і включають в себе загальнокультурну, виконавську та професійно-педагогічну складові. Відбувається перехід від масово-репродуктивного до індивідуально-творчого методів викладання, що вимагає від майбутніх фахівців-хореографів професійної, компетентної підготовки до входження на ринок хореографічно-освітніх послуг та постійного саморозвитку. Це становить актуальну науково-педагогічну проблему, яка вимагає пошуку шляхів підвищення рівня професійно-педагогічної майстерності випускників спеціальності 024 Хореографія і викладачів-хореографів зокрема. Сучасний фахівець хореографії повинен мати високий рівень професіоналізму та ефективно використовувати свої знання, уміння та навички на практиці. Для викладачів хореографічного мистецтва важливими є не лише знання як у галузі

мистецтва, так і у галузі педагогіки, але й здатність до постійного професійного розвитку. Викладач-хореограф повинен мати бажання творити, бути креативним та адекватно оцінювати результати своєї творчості для подальшої самореалізації в хореографічному мистецтві.

Нині стає все більш очевидним, що потрібно зробити крок до покращення кадрового потенціалу системи хореографічної освіти. Це означає, що необхідно розвивати кожного майбутнього фахівця-хореографа відповідно до його індивідуальних здібностей, бажань і потреб шляхом навчання протягом усього життя. Крім того, необхідно стимулювати високоякісну хореографічно-педагогічну роботу та становлення науково-педагогічних кадрів на засадах власного неперервного професійно-творчого розвитку. Отже, актуальною стає проблема безперервного професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін, які працюють у закладах вищої освіти (ЗВО). Це означає, що викладачі повинні неперервно удосконалювати свій рівень знань та навичок, опановувати нові технології та методики навчання, а також розвивати свої творчі здібності та професійні навички. Тільки так вони зможуть забезпечити високий рівень освітнього процесу та створити умови для розвитку талантів молодих хореографів.

Аналіз актуальних досліджень. Різномасштабно проблему професійного розвитку педагогів ЗВО висвітлено у працях таких науковців, як О. Волобуєва (розвиток творчої компетентності викладача вищої школи), О. Гура (розвиток професійної компетентності викладача ЗВО), Р. Гуревич, М. Кадемія (реалізаційні механізми формування й розвитку професійної компетентності майбутнього педагога), Л. Кайдалова, А. Котвіцька та А. Ольховська, (теоретико-прикладні аспекти професійного розвитку науково-педагогічних кадрів фармацевтичних ЗВО), І. Грогодза, Н. Мукан (методологія й теоретико-практичні аспекти професійного розвитку педагогів), В. Сидоренко, Я. Швень (упровадження системи тематичних курсів підвищення кваліфікації для професійного розвитку педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників закладів освіти) та ін. Їхні наукові розвідки та практичний доробок свідчать про актуальність проблеми й пошук дієвих механізмів професійного розвитку викладачів ЗВО у процесі професійно-педагогічної діяльності. Водночас, у науково-педагогічній літературі недостатньо приділяється увага проблематиці безперервного професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін.

Мета статті: виокремити й схарактеризувати методологічні підходи до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Пошуки шляхів вирішення проблеми професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності спонукали нас знайти методологічні підходи, реалізація яких сприятиме удосконаленню цього процесу. Такими підходами, на нашу думку, є: компетентнісний, системний, діяльнісний, інтегративний, індивідуальний, проектно-модульний та міждисциплінарний (рис. 1)

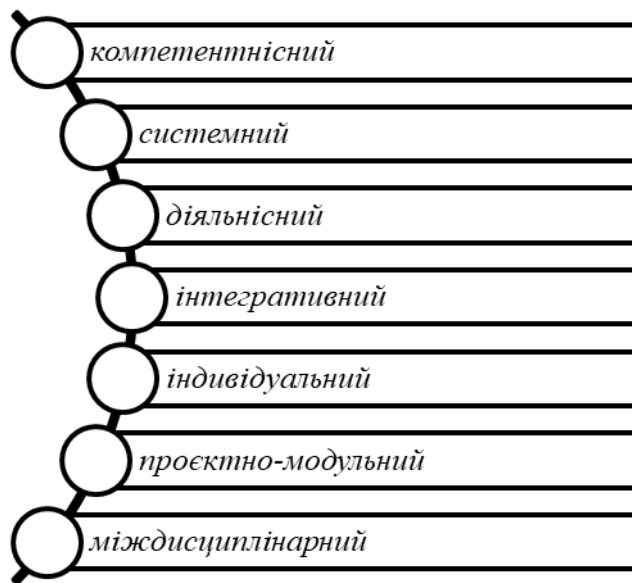

Рис. 1. Методологічні підходи до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності

Компетентнісний підхід до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності зумовлює посилення мотивація науково-педагогічних кадрів кафедр хореографії, які забезпечують підготовку майбутніх фахівців-хореографів, до реалізації трьох ключових завдань:

1) постійно вдосконалювати свою професійну компетентність, займатися самоосвітою, професійним саморозвитком, опанувати новітні методи викладання хореографічних дисциплін, брати участь у програмах підвищення кваліфікації, науково-практичних конференціях з методичних проблем тощо;

2) викладачі хореографічних дисциплін під час фахової підготовки у ЗВО повинні формувати у майбутніх фахівців-хореографів

якості, необхідні для успішного здійснення професійно-педагогічної діяльності, готовність до неї, тобто має формувати компетентності, які необхідні роботодавцю – «здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів наук про освіту, зокрема мистецьку, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі» (Освітня програма Середня освіта (Хореографія), 2020);

3) критерії та показники для успішного оцінювання рівня професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності мають урахувувати дидактичний, організаційно-методичний, науковий аспекти роботи науково-педагогічних кадрів, а також їхні досягнення у набутті нових компетентностей, які дають їм змогу провадити сучасний освітній процес підготовки майбутніх фахівців-хореографів, формуючи програмні компетентності й результати навчання за освітніми програмами спеціальності 024 Хореографія та фіксуючи професійне зростання майбутніх фахівців-хореографів у процесі навчання у ЗВО (як формуються ті чи інші компетентності під час опанування освітніми компонентами за всі роки навчання у виші, як студенти набувають виконавського та педагогічного досвіду, як прагнуть досягти більшого).

Системний підхід дозволяє розглядати проблеми професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін як складову неперервної освіти. Цей підхід забезпечує єдність і цілісність усіх компонентів професійно-педагогічної діяльності викладачів хореографічних дисциплін, зокрема він спрямований на підготовку науково-педагогічних кадрів з орієнтацією на неперервну освіту, а також на проектування моделі їх професійного розвитку. Цей підхід дає можливість викладачам систематизувати свій досвід, розробити власну методичну систему, авторські методики викладання кожного викладача-хореографа, що сприятиме підготовці якісних фахівців-хореографів.

Діяльнісний підхід до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін означає, що викладач повинен поєднувати різні види діяльності, такі як навчання, методична робота, організація, виховання, управління та професійна орієнтація, щоб забезпечити якісний освітній процес підготовки майбутніх фахівців-хореографів. Ефективність та успішність професійно-педагогічної діяльності

залежить від фахового рівня викладача хореографічних дисциплін, його загальної культури та практичного досвіду виконавства й методики навчання. Педагогічна майстерність передбачає не лише досконалу професійну компетентність, але й наявність відповідних особистісних якостей, таких як комунікабельність, вимогливість, гуманність, управління емоціями, емпатія, толерантність та витривалість (Чуба, 2014). Удосконалення професіоналізму та майстерності викладача-хореографа відображає єдність не лише теоретичної та практичної готовності до професійно-педагогічної діяльності, але й готовності до самоосвітньої діяльності.

З іншого боку, діяльнісний підхід до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності забезпечує оцінювання здатності педагогів сприяти становленню майбутніх фахівців-хореографів за такими етапами (Чуба, 2014): 1 етап – адаптація майбутніх фахівців-хореографів до умов освітнього процесу у ЗВО; 2 етап – активне освоєння студентами способів оволодіння теорією хореографічної освіти, методологічними вміннями і навичками; 3 етап – професійна орієнтація майбутніх фахівців-хореографів, що передбачає включення практико орієнтованих компонентів у процес навчання (насамперед, практичної підготовки, спецкурсів, організації виконавської діяльності студентів тощо) і забезпечення професійної спрямованості різним формам і методам навчання хореографічних дисциплін.

Інтегративний підхід до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності забезпечує: 1) комплексну організацію підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на засадах інтеграції сучасної теорії хореографічної освіти, стратегій її розвитку, методики хореографічної роботи, інноваційних технологій викладання хореографічних дисциплін, інструментів розвитку виконавської майстерності педагогів в інноваційних сценічних практиках; 2) комплексне вивчення проблем підготовки майбутніх фахівців-хореографів у ЗВО, організації дидактичного процесу, естетичного виховання і професійного розвитку майбутніх фахівців-хореографів, а також уможливорює простежити прогрес студентів у формуванні інтегральної компетентності згідно освітньої програми (Волчукова, Бугаєць, Ліманська, Тіщенко, 2013).

Ці два аспекти видається можливим реалізувати за допомогою розробки спеціальних програм підвищення кваліфікації, наприклад, «Теоретико-практичні засади використання інноваційних технологій під час викладання хореографічних дисциплін». Вочевидь, інтеграція змістового компоненту професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у їх професійно-педагогічну діяльність передбачає створення зв'язків між різними модулями програми, щоб об'єднати їх у єдину систему. Навчання викладачів-хореографів може проводитися за спеціально створеними педагогічними умовами, які сприяють їх професійному розвитку. Це може включати окремі заняття з конкретних тем, декілька тем програми, цикл майстер-класів або зв'язок між майстер-класами, щоб стимулювати творчий потенціал викладачів і мотивувати їх до успішної професійної діяльності й самовдосконалення.

Індивідуальний підхід до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності забезпечує науково-педагогічним кадрам кафедр хореографії з одного боку можливість побудови індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку (консультування з науковцями, колегами, хореографами, організація самоосвіти, складання плану підвищення кваліфікації та стажувань, провадження науково-методичної роботи тощо), а з іншого – розширення сукупності знань, необхідних для врахування індивідуальних особливостей студентів у професійно-педагогічній діяльності, здатність їх діагностувати із використанням новітніх методик, урахувувати і розвивати творчий потенціал майбутніх фахівців-хореографів, прогнозувати вплив авторських методів індивідуальної роботи зі студентами на успішність навчання.

Проектно-модульний підхід включає до програм підвищення кваліфікації викладачів хореографічних дисциплін хореографічно-освітні проекти та навчальні модулі, які підсилюють роль інформальної освіти (тобто самоосвіти) у професійному розвитку науково-педагогічних кадрів ЗВО. Цей підхід стимулює викладачів до самоосвіти через проектно-пошукову діяльність, яка допомагає їм отримати необхідні знання для професійного розвитку та мотивує до науково-методичної роботи. Важливими складовими успішної професійно-педагогічної діяльності викладача-хореографа є особистісні якості та здатність до проведення науково-педагогічних досліджень, які можуть відображати їх професійний розвиток. Хореографічно-освітні проекти відіграють

важливу роль у професійному розвитку викладачів хореографічних дисциплін у вишах, тому важливо акцентувати увагу на них при визначенні ефективних педагогічних умов.

Міждисциплінарний підхід до професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності уможливорює збагатити зміст програм підвищення кваліфікації шляхом залучення наукових теорій та концепції із суміжних галузей пізнання як засобів вивчення проблем хореографічної педагогіки, детермінованих комплексним характером, що вимагає застосування гносеологічних можливостей інших гуманітарних наук, як-от: філософії, психології, дидактики, соціології, мистецтвознавства, лідерології тощо (Булага, 2020, Ніколаї, 2013).

Послуговуючись науковим доробком учених (Г. Ніколаї, В. Сидоренко, Я. Швень та ін.), акцентуємо на тому, що для професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності необхідно постійно переглядати та вдосконалювати зміст програм підвищення кваліфікації, урахувати сучасні тенденції в освіті загалом та хореографічній освіті зокрема, розробляти актуальну систему завдань для таких курсів, застосовувати дидактичні принципи й методологічні підходи, комплексно поєднувати різноманітні види роботи з педагогами-хореографами, яка спрямована на розвиток виконавської та педагогічної майстерності.

Висновки. У підсумку зазначимо, що ефективність професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності може бути забезпечена сукупністю методологічних підходів, серед яких: *компетентнісний підхід*, котрий зумовлює посилення мотивації науково-педагогічних кадрів кафедр хореографії, які забезпечують підготовку майбутніх фахівців-хореографів, до реалізації трьох ключових завдань (вдосконалення своє професійної й самоосвітньої компетентності; формування у майбутніх фахівців-хореографів компетентностей, визначених освітніми програмами спеціальності 024 Хореографія; розроблення критеріїв та показників оцінювання рівня професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності з урахуванням дидактичного, організаційно-методичного, наукового аспектів роботи науково-педагогічних кадрів, а також досягнень у набутті нових компетентностей, які дають їм змогу провадити сучасний освітній процес підготовки майбутніх фахівців-хореографів); *системний підхід*,

котрий забезпечує цілісний погляд на проблему професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності, відкриває можливості для проектування відповідної моделі з орієнтацією на освіту упродовж усього життя та побудови авторських методик викладання хореографічних дисциплін з метою удосконалення методичної системи підготовки майбутніх фахівців-хореографів; *діяльнісний підхід*, який зорієнтовує процес професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін на вдосконалення усіх видів діяльності (навчальної, методичної, організаційної, виховної, управлінської, профорієнтаційної тощо), розширення практичного виконавського й методичного досвіду, забезпечує оцінювання здатності педагогів сприяти професійному становленню майбутніх фахівців-хореографів під час навчання у ЗВО; *інтегративний підхід*, що забезпечує: комплексну організацію підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на засадах інтеграції сучасної теорії хореографічної освіти, стратегій її розвитку, методики хореографічної роботи, інноваційних технологій викладання хореографічних дисциплін, інструментів розвитку виконавської майстерності педагогів в інноваційних сценічних практиках; комплексне вивчення проблем підготовки майбутніх фахівців-хореографів у ЗВО, організації дидактичного процесу, естетичного виховання і професійного розвитку майбутніх фахівців-хореографів, а також уможлиблює простежити прогрес студентів у формуванні інтегральної компетентності згідно освітньої програми; *індивідуальний підхід*, котрий забезпечує викладачам хореографічних дисциплін можливість побудови індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку, розширення сукупності знань, необхідних для врахування індивідуальних особливостей студентів у професійно-педагогічній діяльності, здатність їх діагностувати із використанням новітніх методик, урахувувати і розвивати творчий потенціал майбутніх фахівців-хореографів, прогнозувати вплив авторських методів індивідуальної роботи зі студентами на успішність навчання; *проектно-модульний підхід*, який зумовлює збагачення змісту програм підвищення кваліфікації викладачів хореографічних дисциплін хореографічно-освітніми проектами й навчальними модулями, що посилюють значущість інформального складника в процесі професійного розвитку науково-педагогічних кадрів ЗВО; *міждисциплінарний підхід*, який уможлиблює збагатити зміст програм підвищення кваліфікації шляхом залучення наукових теорій та

концепції із суміжних галузей пізнання як засобів вивчення проблем хореографічної педагогіки, детермінованих комплексним характером, що вимагає застосування гносеологічних можливостей інших гуманітарних наук (філософія, психологія, дидактика, соціологія, мистецтвознавство, лідерологія тощо). **Перспективи подальших досліджень** убачаємо у пошуках дієвих механізмів реалізації вище схарактеризованих методологічних підходів та визначення педагогічних умов професійного розвитку викладачів хореографічних дисциплін у процесі професійно-педагогічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

- Булага, К. М. (2020). Дидактико-технічне забезпечення навчальної діяльності вихованців дитячого хореографічного колективу. *Science Review: Open Access Peer-reviewed Journal*, 4(31), 20–24 (Bulaga, K. M. (2020). Didactic and technical support of educational activity of pupils of the children's choreographic team. *Science Review: Open Access Peer-Reviews*, 4 (31), 20–24).
- Волобуєва, О. Ф. (2011). Творча компетентність викладача вищої школи: психологічний аспект. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України: електрон. наук. фах. вид.* Хмельницький, 4. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadps/2011_4/11vofspa.pdf. (дата звернення: 24.04.2023) (Volobuyeva, A. F. (2011). Creative competence of higher education teacher: psychological aspect. *Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine: Electron. Sciences. profession. kind.* Khmel'nitsky, 4. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/vnadps/2011_4/11VofSpa.pdf. (Date of appeal: 04/24/2023))
- Волчукова, В. М., Бугаєць, Н. А., Ліманська, О. В., Тіщенко, О. М. (2013). *Методика роботи з хореографічним колективом: основи курсу*. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Volchukova, V. M., Bughats, N. A., Limanskaya, O. V., Tishchenko, OM (2013). *Methods of working with the choreographic team: the basics of the course*. Kharkiv: GS Skovoroda KhNPU).
- Гура, О. І. (2005). Сутність професійної компетентності викладача ВНЗ. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 25. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1106/1/05goipkv.pdf> (Gura, O. I. (2005). The essence of professional competence of a teacher of university. *Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University*, 25. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1106/1/05goipkv.pdf>)
- Гуревич, Р., Кадемія, М. (2012). Професійна компетентність майбутнього педагога: як її формувати? *Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні наук*, 10, 66-70 (Gurevich, R., Kademіa, M. (2012). Professional competence of the future teacher: how to form it? *The origins of pedagogical skills. Series: Pedagogical Sciences*, 10, 66-70).
- Котвіцька, А. А., Ольховська, А. Б., Кайдалова, Л. Г. (2020). Теоретико-прикладні аспекти професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників фармацевтичних закладів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*, 30, Т. 1, 75-79 (Kotvitskaya, A. A., Olkhovskaya, A. B., Kaidalova, L. G. (2020). Theoretical and applied aspects of professional development of

scientific-pedagogical and pedagogical workers of pharmaceutical institutions of higher education. *Innovative pedagogy*, 30, Vol. 1, 75-79).

Мукан, Н. В., Грогодза, І. Ю. Професійний розвиток педагогів: теоретичні та методологічні аспекти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5, 18-27 (Mukan, N. V., Grogodza, I. Yu. Professional development of teachers: theoretical and methodological aspects. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 5, 18-27).

Николаї, Г. Ю. (2013). Методологічні пошуки у сфері мистецької освіти. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 1(1), 3-17 (Nikolai, G. Yu. (2013). Methodological searches in the field of art education. *Current issues of art education and education*, 1 (1), 3-17).

Професійний розвиток педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників закладів освіти галузі знань 01 «Освіта» у системі підвищення кваліфікації: збірник освітньо-професійних програм (2019). У 2-х ч. Ч. 2: тематичні курси підвищення кваліфікації. К.: Агроосвіта (*Professional development of pedagogical, scientific and pedagogical workers and heads of educational institutions of the field of knowledge 01 "Education" in the system of advanced training: Collection of educational and professional programs* (2019). In 2 h. 2: thematic advanced training courses. K.: Agroosvita).

Чуба, В. (2014). Проблеми формування професійних якостей майбутніх хореографів в системі вищої освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 10(3), 221-227 (Chuba, V. (2014). Problems of formation of professional qualities of future choreographers in the higher education system. *Problems of modern teacher preparation*, 10 (3), 221-227).

SUMMARY

Tkachenko Mariia. Methodological approaches to the professional development of teachers of choreographic disciplines.

The actualization of the professional development of teachers of choreographic disciplines in the process of professional and pedagogical activity is considered in the context of methodological approaches that will contribute to the improvement of this process. In the study, methodological approaches became of fundamental importance: competency-based, which leads to the strengthening of the motivation of scientific and pedagogical staff of choreography departments, which ensure the training of future choreographer specialists, to the implementation of three key tasks (improvement of professional and self-educational competence; formation of future choreographer specialist competencies, defined educational programs of the specialty 024 Choreography; development of criteria and indicators for assessing the level of professional development of teachers of choreographic disciplines in the process of professional and pedagogical activity, taking into account the didactic, organizational-methodical, scientific aspects of work, as well as achievements in the acquisition of new competencies, which enable them to conduct modern educational the process of training future choreographer specialists); systemic, which provides a holistic view of the problem of professional development of teachers of choreographic disciplines in the process of professional-pedagogical activity, opens up opportunities for designing a suitable model with an orientation towards education throughout life and building author's methods of teaching choreographic disciplines with the aim of improving the methodological system of training future choreographer specialists; activity, which orients the process of professional development of teachers of choreographic disciplines to the improvement of all types of activities, the expansion of practical

performance and methodical experience, provides an assessment of the ability of teachers to contribute to the professional development of future choreographers during their studies at the Higher Education Institution; integrative, which provides a comprehensive organization of advanced training of scientific and pedagogical workers based on the integration of modern theory of choreographic education, strategies for its development, methods of choreographic work, innovative technologies for teaching choreographic disciplines, tools for developing teachers' performance skills in innovative stage practices, as well as a comprehensive study of preparation problems of future choreographer specialists in higher education institutions, organization of the didactic process, aesthetic education and professional development of future choreographer specialists, tracking the progress of students in the formation of integral competence according to the educational program; individual, which provides teachers of choreographic disciplines with the opportunity to build an individual educational trajectory of professional development, expand the set of knowledge necessary to take into account the individual characteristics of students in professional and pedagogical activities, the ability to diagnose them using the latest methods, take into account and develop the creative potential of future choreographers, predict the influence of the author's methods of individual work with students on the success of studies; project-module, which provides for the enrichment of the content of training programs for teachers of choreographic disciplines with choreographic-educational projects and educational modules that strengthen the importance of the informal component in the process of professional development of scientific and pedagogical personnel of higher education institutions; interdisciplinary, which makes it possible to enrich the content of advanced training programs by involving scientific theories and concepts from related fields of knowledge as means of studying the problems of choreographic pedagogy, determined by their complex nature, which requires the application of epistemological capabilities of other humanities.

Key words: *choreographic education, teachers of choreographic disciplines, future choreographers, professional development, methodological approaches, professional development*

УДК 378.148

Валентина Тюріна

Харківський національний університет внутрішніх справ

ORCID ID 0000-0003-2308-1977

DOI 10.24139/2312-5993/2023.01/363-372

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано актуальність проблеми формування і розвитку професійної культури працівників сектору безпеки й оборони України. У зв'язку з цим актуальною є проблема формування професійної культури у майбутніх офіцерів поліції, яка входить до сектору безпеки й оборони. Показано, що професійна культура має власну складну структуру, до якої входять правова, психологічна, політична, етична, естетична, релігійна, комунікативна та інші культури, які доповнюють одна одну й забезпечують ефективне й якісне виконання службових обов'язків офіцерів сектору безпеки й оборони. Розглянуто особливості означених складників професійної культури